

Kaşağı

ÖMER SEYFETTİN

i y i k i k i t a p l a r ı m v a r . . .

● TİMAŞ YAYINLARI ●
İSTANBUL 2019

KAŞAĞI

Yayın Yönetmeni Savaş Özdemir
Yayın Koordinatörü Tülay Öncü
Kapak Resmi Şahin Erkoçak
Kapak Tasarım Kenan Özcan

33. Baskı Ocak 2019
Uluslararası Seri No (ISBN) 978-975-362-864-8

TİMAŞ YAYINLARI

Adres Çağaloğlu, Alemdar Mah. Alayköşkü Cad. No: 5
Fatih/İSTANBUL
Telefon (0212) 511 24 24
E-posta timascocuk@timas.com.tr

Baskı ve Cilt Çınar Matbaacılık
Sertifika No 12683
Adres Yüzyıl Mah. Matbaacılar Cad. No:34 Bağcılar-İstanbul
Tel (0212) 628 96 00

TİMAŞ YAYINLARI / 945
ÖMER SEYFETTİN DİZİSİ / 7
Raf: 6 - 10 Yaş Öykü Hikaye

KÜLTÜR BAKANLIĞI YAYINCILIK SERTİFİKA NO: 12364

© Eserin her hakkı anlaşmalı olarak Timaş Basım Ticaret ve Sanayi Anonim Şirketi'ne aittir. İzinsiz yayımlanamaz. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

KAŞAĞI

ÖMER SEYFETTİN

ÖMER SEYFETTİN [1884 - 1920]

1884'te Gönen'de doğdu. Babası Kafkas göçmenlerinden Yüzbaşı Ömer Şevki Bey'dir. Ömer Seyfettin, ilköğrenimine Gönen'de mahalle mektebinde başladı. Bir süre sonra ailece İstanbul'a yerleştiler. İlk ve orta eğitimini İstanbul'da tamamladı. Daha sonra Edirne Askerî Lisesi'ne gitti. 1903'te İstanbul'da Harp Okulu'nu bitirerek teğmen rütbesiyle İzmir'de göreve başladı.

Ömer Seyfettin 1912'de Balkan Savaşları'nda Sırp ve Yunan cephelerinde savaştı. Yanya Kalesi'nin savunmasına katıldı. Kale düşünce Yunanlara tutsak oldu. Bir yıl süren tutsaklığın ardından İstanbul'a döndü ve Kabataş Lisesi'nde öğretmenlik yapmaya başladı. 1915 yılında evlendi. Bu evlilikten Güner isimli bir kız çocuğu doğdu. 1920 yılında henüz 36 yaşındayken yakalandığı ağır hastalıktan kurtulamadı ve hayata gözlerini yumdu.

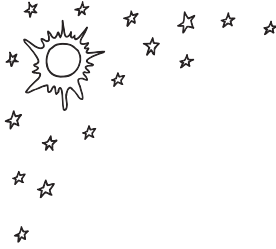
Ömer Seyfettin, Türk edebiyatının en başarılı öykücülerindedir. Kısa öykü türünün de öncülerinden biridir. Öykülerinde gerçekleri olduğu gibi göstermiş döneminin sorunlarını yansıtmıştır. Alaycı, süssüz ve sade bir anlatım dili kullanmıştır. Ömer Seyfettin öykülerinde çoğunlukla çocukluk anılarını, halkın inançlarını, tarihî olayları ve toplumun bozulmuş düzenini anlatır.

Ömer Seyfettin'in başlıca eserleri:

Efruz Bey, Gizli Mabet, Yüksek Ökçeler, Kaşağı, Yalnız Efe, Perili Köşk, Diyet, Forsa, Pembe İncili Kaftan, İlk Namaz.

İçindekiler

Kaşağı	9
Hürriyet Bayrakları	19
Nâdân	37
Çakmak	49
Kütük	61
“Kızıl Elma” Neresi?	79

Kaşığı

Ahırın avlusunda oynarken, aşağıda, gümüş söğütlerin altında akan derenin hüznü şırlıtısını işitirdik.

Evimiz iç bahçenin büyük kestane ağaçları arasında kaybolmuş gibiydi. Annem İstanbul'a gitmişti. Benden bir yaş küçük olan kardeşim Hasan'la Dadaruh'un yanından hiç ayrılmıyorduk. Bu, babamın at bakıcısı, ihtiyar bir adamdı.

Sabahleyin erkenden ahıra koşuyorduk. En sevdiğimiz şey atlardı. Dadaruh'la beraber onları suya götürmek, çıplak sırtlarına binmek, ne doyulmaz bir zevkti. Hasan korkar, yalnız binemezdi. Dadaruh, onu kendi önüne alırdı. Torbalara arpa koymak, yemliklere ot doldurmak, ahırını süpürmek, gübreleri kaldırmak bizim hoşumuza gidiyordu. Hele tımar... Bu, en zevkli şeydi. Dadaruh, eline

kaşığı* alıp işe bağladı mı, Tıkı tık... Tıkı tık...
Tıpkı bir saat gibi... Yerimde duramaz:

– Ben de yapacağım, diye tutturdum.

O zaman Dadaruh, beni Tosun'un sırtına çıkarır,
elime kaşığı verir:

– Haydi yap, derdi...

Bu demir aleti hayvanın üstüne sürter, fakat o
ahenkli tıkırtıyı çıkaramazdım.

– Kuyruğunu sallıyor mu?

– Sallıyor.

– Hani bakayım?

Eğilir, uzanırdım. Fakat atın sağrısından** kuyruğu
görünmezdi.

Her sabah ahıra gelir gelmez:

– Dadaruh, tumarı ben yapacağım, derdim.

– Yapamazsın.

– Niçin?

– Daha küçüksün de ondan...

– Yapacağım.

– Büyü de öyle!

– Ne zaman?

* Kaşığı: Hayvanların kollarını, derisini temizlemek için kullanılan dişli, demir tarak.

** Sağrı: Memeli hayvanlarda bel ile kuyruk arasındaki dolgun ve yuvarlakça bölüm.

– Boyun at kadar olduğu zaman.

– ...

At, ahır işlerinde yalnızca tımar yapmayı beceremiyordum. Boyum atın karnına bile yetişmiyordu. Halbuki en keyifli, en eğlenceli şey buydu. Sanki kaşağının düzenli tıkırtısı tosunun hoşuna gidiyor, kulaklarını kısıyor, kuyruğunu kocaman bir püskül gibi sallıyordu. Tam tımar biteceğine yakın huysuzlaşır, o zaman Dadaruh:

– Höst, diye sağrısına bir tokat indirir, sonra diğer atları tımara başlardı.

Bir gün Hasan’la Dadaruh dere kenarına inmişlerdi. İçimde bir tımar yapma hırsı uyandı. Kaşağıyı aradım; bulamadım. Ahırın köşesinde, Dadaruh’un penceresiz küçük bir odası vardı. Buraya girdim. Rafları aradım. Eyerlerin arasına baktım. Yok! Yok!

Yatağın altında, yeşil tahtadan bir sandık duruyordu. Onu açtım. Az daha sevincimden haykıracaktım. Annemin bir hafta önce İstanbul’dan gönderdiği hediyelerin içinden çıkan kaşağı pırıl pırıl parlıyordu. Hemen kaptım. Tosun’un yanına koştum. Karnına sürtmek istedim. Rahat durmuyordu.

– Galiba acıtıyor, dedim.

Gümüş gibi parlayan bu güzel kaşağının dişlerine baktım. Çok keskin, çok sivriydi. Biraz körletmek için duvarın taşlarına sürtmeye başladım. Dişleri

bozulunca tekrar denedim. Yine atların hiçbiri durmuyordu. Kızdım. Öfkemi sanki kaşağıdan çıkarmak istedim.

On adım ilerdeki çeşmeye koştum. Kaşağıyı yalağın* üstüne koydum. Yerden kaldırdığı en ağır taşı bularak üstüne hızlı hızlı indirmeye başladım. İstanbul'dan gelen -zannedirim Dadaruh'un kullanmaya kıyamadığı- bu güzel kaşağıyı ezdim; parçaladım. Sonra yalağın içine attım.

Babam, her sabah dışarıya giderken bir kere ahıra uğrar, her tarafa bakardı. Ben o gün yine ahırda yalnızdım. Hasan, evde hizmetçimiz Pervin'le kalmıştı. Babam, çeşmeye bakarken, yalağın içinde kırılmış kaşağıyı gördü. Dadaruh'a haykırdı:

– Gel buraya!

...

Nefesim kesilecekti. Bilmem neden, çok korkmuştum. Dadaruh şaşırды. Kırılmış kaşağıyı görmüşlerdi. Babam, bunu kimin yaptığını sordu. Dadaruh:

– Bilmiyorum, dedi.

Babamın gözleri bana döndü. Daha bir şey sormadan:

– Hasan, dedim.

– Hasan mı?

* Yalak: Hayvanların su içtikleri taş veya ağaçtan oyma kap.

– Evet, dün Dadaruh uyurken odaya girdi. Sandıktan aldı. Sonra yalağın taşında ezdi.

– Niye Dadaruh’a haber vermedin?

– Uyuyordu.

– Çağır şunu bakayım.

– ...

Bahçe kapısından geçtim. Gölgeli yoldan eve doğru koştum. Hasan’ı çağırdım. Zavallının bir şeyden haberi yoktu. Koşarak arkamdan geldi. Babam çok sertti. Bir bakışından ödümüz kopardı. Hasan’a dedi ki:

– Eğer yalan söylersen döverim!

– Söylemem.

– Pekâlâ, bu kaşağıyı niye kırdın?

Hasan, Dadaruh’un elinde duran alete şaşkın şaşkın baktı. Sonra sarı saçlı başını sallayarak:

– Ben kırmadım, dedi.

– Yalan söyleme diyorum!

– Ben kırmadım.

Babam tekrar:

– Doğru söyle, darılmayacağım. Yalan çok kötüdür, dedi.

Hasan, inkârında inat etti. Babam öfkeleni. Üzerine yürüdü:

– Utanmaz yalancı, diye yüzüne bir tokat indirdi.

– Götür bunu eve; sakın bir daha buraya sokma!
Hep Pervin’le otursun, diye bağırdı.

Dadaruh, ağlayan kardeşimi kucağına aldı. Eve doğru yürüdü. Artık ahırda hep yalnız oynuyordum. Hasan evde hapis kalmıştı. Annem geldikten sonra da affetmedi. Fırsat olunca:

– O yalancı, derdi.

Hasan, yediği tokat aklına geldikçe ağlamaya başlar, zor susardı. Zavallı anneciğim, benim iftira atabileceğime hiç ihtimal vermiyordu:

– Aptal Dadaruh, atlara ezdirmiş olmasın, derdi.

Ertesi sene annem, yazın yine İstanbul’a gitti. Biz yalnız kaldık. Hasan’a ahır hâlâ yasaktı.

Geceleri yatakta atların ne yaptıklarını, tayların büyüüp büyümediğini bana sorardı. Bir gün birdenbire hastalandı. Kasabaya at gönderildi. Doktor geldi:

– Hastalığı kuşpalazı,* dedi.

Çiftlikteki köylü kadınlar eve gelmeye başladı. Birtakım kuşlar getiriyorlar, kesip kardeşimin boyuna sarıyorlardı. Babam, yatağının dibinden hiç ayrılmıyordu. Dadaruh çok durgundu. Pervin hüngür hüngür ağlıyordu.

– Niye ağlıyorsun, diye sordum.

* Kuşpalazı: Daha çok çocuklarda görülen, boğazın şişmesi şeklinde beliren tehlikeli ve bulaşıcı bir hastalık.

- Kardeşin hasta...
- İyi olacak.
- İyi olmayacak.
- Ya ne olacak?
- Kardeşin ölecek.
- Ölecek mi?

...

Ben de ağlamaya başladım. Hasan hastalandığından beri Pervin'in yanında yatıyordum. O gece hiç uyuyamadım. Dalar dalmaz, Hasan'ın hayali gözümün önüne geliyor:

– İftiracı! İftiracı, diye karşımda ağlıyordu.

Pervin'i uyandırdım:

– Ben Hasan'ın yanına gideceğim, dedim.

– Niçin?

– Babama bir şey söyleyeceğim.

– Ne söyleyeceksin?

– Kaşığı ben kırmıştım, onu söyleyeceğim.

– Hangi kaşığı?

– Geçen seneki. Hani babamın Hasan'a darıldığı...

Sözümü tamamlayamadım. Derin hıçkırıklar içinde boğuluyordum. Ağlaya ağlaya Pervin'e anlattım. Şimdi babama söylesem, Hasan da duyacak, belki beni affedecekti.

– Yarın söylersin, dedi.

– Hayır, Şimdi gideceğim.
– Şimdi baban uyuyor. Yarın sabah söylersin; Hasan da duyar. Onu persin, ağlarsın, seni affeder.

– Pekâlâ!

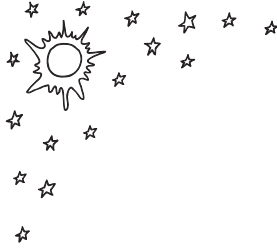
– Haydi, Şimdi uyu!

– ...

Sabaha kadar yine gözlerimi kapayamadım. Hava yeni aydınlanırken Pervin'i uyandırdım.

Kalktık. Ben içimdeki zehirden azabı boŐaltmak için acele ediyordum.

Holde iftlik imamıyla Dadaruh'u ağlarken gördük. Babamın dıŐarı çıkmasını bekliyorlardı. Yazık ki, zavallı masum kardeşim o gece ölmüŐtü.

Hürriyet Bayrakları

O akşam Demirhisar'dan Cumaibalay'a geç ve yorgun gelmiştim. Gündüz hava çok sıcaktı.

Başımın ağrısı, eski ve pis otelin aç tahtakurularını bile duymama engel oldu. Sabahleyin zurna ve davul seslerine karışan naralar, türküler arasında uyandım.

Gözlerimi açtım. Tozlu ve soluk kırmızı perdelerden yakıcı bir güneş taşıyor, bütün odayı dolduruyordu. Gerinirken yalancı inkılâbımızın,* bu kansız ve aslında manasız alkış tufanlarından ibaret olan zavallı Türk inkılâbının ikinci yılı olduğunu hatırladım.

Evet bugün millî bir bayramdı! “Fakat, acaba hangi milletin bayramı?” diye düşünerek kalktım.

* İnkılâb: Değişim, bir halden başka bir hale geçmek demektir. Burada Osmanlı Devletinde 10 Temmuz 1838'de ilan edilen Tanzimat Fermanı ile yönetim şeklindeki değişiklik anlatılmaktadır.

